

Olje- og energidepartementet
Postboks 8148 Dep.

0033 OSLO

Høringsuttalelse - Forslag om åpning av område for fornybar energi til havs og forslag til forskrift til havenergiloven

Arctic Cluster Team er en av Norges ledende industriklynger, og inkluderer 57 partnere med et bredt spekter av kompetanseområder fra forskjellige deler av prosessindustriens verdikjede. ACT er (siden 2017) del av Norwegian Innovation Clusters-programmet, og klyngen er organisert som et prosjekt administrert av Kunnskapsparken Helgeland AS (KPH). I kjernen av klyngen har vi 12 store prosessindustribedrifter lokalisert i Trøndelag, Nordland og Troms, som utgjør en betydelig del av den kraftintensive industrien i Norge. Bedriftene i klyngen omsetter for mer enn 18 mrd. kroner. Prosessindustrien i Norge bidrar til økt global bærekraft, og grønn kraft er vår viktigste råvare. ACT skal være en spydspiss i bærekraftig omstilling, og ønsker at Nordland aktivt kan ta del i Norges målsetting om en vesentlig reduksjon av klimagassutslipp. Statnett sier at det vil kreve 30-50 TWh for en fullelektrifisering av industri og transport i Norge. Fornybar energiproduksjon til havs anses å ha et stort potensial i det grønne skiftet, og kan samtidig representere et sterkt supplement til utbygging av landbasert vindkraftproduksjon. Sammen med økt fornybar kraftproduksjon fra vannkraft vil utbygging av vindkraft på land og til havs styrke rammebetingelsene for norsk industri.

Forslag til åpne områder

NVE har utarbeidet en strategisk konsekvensutredning av femten områder egnet for havbasert vindkraft. De femten områdene er plassert i kategori A, B og C, hvorav kategori A defineres som områder som først kan åpnes for industriell virksomhet. I Olje- og energidepartementets forslag til åpning av områder ligger ingen av områdene i kategori A i Nordland fylke. Arctic Cluster Team gir sin støtte til Nordland fylkesråd sitt vedtatte høringssvar av 24.10.2019, hvor det konkret pekes på at området Træna fjorden-Selvær ønskes delt opp i områdene Selvær og Træna fjorden, slik at Selvær kan plasseres i kategori A og Træna fjorden i kategori C.

Træna vest er plassert i kategori B og ikke foreslått åpnet. Arctic Cluster Team ønsker å framheve et av de viktigste fortrinnene med Træna vest. NVE påpeker i sin rapport at norsk industri har gode forutsetninger for å bli teknologileverandører til havvind, og klyngen mener dette bør være et tungtveiende argument. Nærhet til en av Norges fremste leverandørmiljøer til kraftforedlende prosessindustri og mineralnæring vil skape en unik

mulighet til å utvikle nye industrielle løsninger hos lokale leverandører. Videre forutsetter Træna vest flytende turbiner, en teknologi som fortsatt er umoden på verdensbasis, noe som ytterligere forsterker behovet for gode teknologimiljøer lokalt som kan bidra i utviklings-, test- og driftsfasen. Klyngen ønsker at Træna vest skal legges i kategori A slik at det kan åpnes for konsesjonssøknader som et av de første områdene på norsk sokkel. Dette kan understøttes av at området ikke har vesentlig fiskeriaktivitet (Fiskeridirektoratet: <https://kart.fiskeridir.no/plan>)

Forslag til rammeverk

Det er behov for å etablere et rammeverk og konsesjonssystem som bidrar til at vi legger til rette for en rask og effektiv utvikling av et ledende hjemmemarked. En mulighet for etablering av pilotanlegg i åpne områder kan være et effektivt verktøy i denne sammenheng. Klyngen støtter seg til Nordland Fylkesråd sin innstilling til vedtak: "Fylkestinget oppfordrer OED til å vurdere endringer i forslaget til forskrift som kan sikre åpne prosesser og god medvirkning regionalt og lokalt i kommende havvindsaker".

Industri og arbeidsplasser basert på lokal bruk av fornybar energi

Arctic Cluster Team har mål om å styrke vekst og konkurransekraft for bedriftene i partnerskapet. Vi ønsker å ta en aktiv rolle i utvikling av nye industrielle løsninger som bidrar til bærekraftig omstilling, og ser at leveranser og tjenester til flytende havvind kan utvikles med utgangspunkt i teknologisk kompetanse i vår region. Flytende havvind anses derfor å representere en vesentlig mulighet til å overføre opparbeidet kompetanse i regionens leverandørindustri til fornybar sektor. Dette vil bidra til både direkte og indirekte arbeidsplasser knyttet til utbygging av havbasert energiproduksjon, og i tillegg vil driftsfasen gi positive ringvirkninger for lokale og regionale leverandører.

De senere år har Helgeland vært et overskuddsområde. Samtidig viser Helgeland Kraft til flere pågående prosjekter som kan påvirke denne kraftbalansen. På produksjonssiden er det planlagt flere vindparker som vil øke kraftoverskuddet. Et sentralt moment i diskusjonen om potensiell næringsutvikling og verdiskaping som følge av ny fornybar energiproduksjon til havs er knyttet til kortreist energiforbruk i hjemmemarkedet. På forbrukssiden planlegges flere store potensielle nyetableringer innen landbasert industri, offshore og kystnær elektrifisering, i tillegg til at transportsektoren forventes å representere en vesentlig økning.

Klyngen vil understreke hvordan områdene utenfor Helgeland er gunstig plassert i forhold til å forsyne et bredt spekter av kraftforedlende industrier og næringer i framtiden, etter hvert som havvind blir konkurransedyktig i det norske kraftsystemet. Spesielt langs kysten er energibehovet anslått å øke betydelig, noe som gjør området attraktivt og velplassert mellom offshore og kystnære områder. Industriell vekst i vår region bidrar til å løse globale bærekraftutfordringer. Vi ønsker å utvikle det industrielle økosystemet i regionen med nye etableringer som bidrar til økt sirkulær økonomi. Sett fra et kommersielt perspektiv har områdene utenfor Helgeland en stor grad av fleksibilitet og potensial for tilpasninger i tråd med utviklingen.

I klyngen jobber vi for å styrke vertskapsattraktiviteten til bedriftene. Industrien skal være attraktiv for kompetent arbeidskraft, for investeringer og for nyetableringer som bidrar til en mer bærekraftig verdikjede. Havvind bør brukes regionalt for å støtte eksisterende industri og å bygge ny industri.

Vind gir konkurransedyktige kraftpriser

Prosessindustrien er etablert og oppretthold basert på konkurransedyktige energipriser i Norge. Vindkraft gir, i tillegg til å være et godt klima- og miljøvennlig alternativ, et viktig bidrag til opprettholdelse av en god kraftbalanse og dermed elektrisitetspriser som gir grobunn for industriell vekst og arbeidsplasser. Havvind har potensiale til i å bli en konkurransedyktig aktør i oppfylling av framtidige behov.

Arctic Cluster Team støtter seg til Nordland fylkesråd sin innstilling til vedtak og ber om at Træna fjorden-Selvær deles opp i områdene Selvær og Træna fjorden, dette slik at Selvær kan plasseres i kategori A og Træna fjorden i kategori C. I tillegg ønsker klyngen at området Træna vest plasseres i kategori A slik at det kan prioriteres for åpning. En åpning av Selvær og Træna vest med tilhørende utbygging og produksjon vil kunne bidra til realisering av vesentlig aktivitet og etableringer i hjemmemarkedet, både offshore, kystnært og på land.

Vi er opptatt av at økt kraftbehov som følge av elektrifisering av Norge blir dekket gjennom utbygging av fornybar kraft. I vår region ligger tre av de fire største vannkraftmagasinene i Norge. Denne regulerbare kraften gir gode muligheter for optimalisering mellom vannkraft og vindkraft. Vi håper Olje- og energidepartementet vil ta en god beslutning som ivaretar de ulike aspekter ved fornybar energiproduksjon til havs.

Vennlig hilsen

Trond Sæterstad
Styringsgruppeleder, Arctic Cluster Team

Monica Paulsen
Klyngeleder, Arctic Cluster Team

